

DATOS IDENTIFICATIVOS

Expresión musical e a súa didáctica

Materia	Expresión musical e a súa didáctica			
Código	P02G110V01504			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C45	Coñecer a tradición oral e o folklóre.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.

D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a educación musical en infantil.	A2	B12	C58	D6 D13 D14 D15
2. Coñecementos das posibilidades e limitacións da educación musical en infantil.	A3 A4	B1		D1
3. Coñecemento do currículo escolar infantil, relacionado coa educación musical.	A1 A2	B1 B8 B12	C53	D5 D19
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	A3	B1 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C57 C58	D1 D2 D6 D7 D9 D15 D16 D17 D19 D21
5. Educación artística: coñecemento e organización dos elementos musicais e pautas de traballo para a creación de actividades artísticas relacionadas coa música.	A2 A3 A4 A5	B1	C45 C53 C54 C55 C56 C57	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D15 D16 D17 D19 D21
6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	A2 A3 A4 A5	B2	C55 C58	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D11 D18 D20 D21

7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	A3	B8	C53	D1
	A4	B11	C56	D2
	A5	B12	C58	D6
				D7
				D8
				D9
				D11
				D12
				D13
				D15
				D16
				D19
8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	A1	B1	C53	D1
	A2	B2	C56	D2
	A3	B8	C57	D5
	A4	B12	C58	D6
				D7
				D8
				D9
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	A2	B1	C58	D8
	A3	B8		D9
		B11		D15
		B12		D16
				D19
				D20
10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á educación musical.	A2	B1	C45	D1
	A3	B8	C53	D2
	A4	B11	C54	D5
		B12	C55	D6
			C56	D7
			C57	D8
			C58	D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21

11. Elaboración de contidos musicais de diferentes estilos e xero para a educación musical.

A1 B1 C45 D1
A2 B2 C53 D2
A3 B8 C54 D5
A4 B11 C55 D6
A5 B12 C56 D7
C57 D8
C58 D9
D11
D12
D13
D14
D15
D16
D17
D18
D19
D20
D21

Contidos

Tema

1. Coñecer os elementos da música, para a súa aplicación didáctica e pedagóxica	1.1. Parámetros do son e dimensións da música. 1.2. Exercicios e xogos para a percepción dos elementos da música (*Willems).
2. Aprender as grafías convencionais e non convencionais básicas da linguaxe musical.	2.1. Escritura rítmica. 2.2. Escritura *melódica. 2.3. Ditados rítmicos / *melódicos. 2.4. Grafías alternativas.
3. Saber crear actividades musicais para solucionar problemas de comprensión e destreza musical.	3.1. Actividades *perceptivas. 3.2. Actividades de reacción. 3.3. Actividades de conciencia musical. 3.4. Modelos de ditados musicais.
4. Saber adaptar unha peza musical a actividades lúdicas.	4.1. Música e palabra. 4.2. Música movemento. 4.2. Música e transversalidade.
5. Saber utilizar un repertorio vocal e instrumental para infantil .	5.1. Repertorio escolar. 5.2. Repertorio tradicional. 5.3. Cancións con xestos. 5.4. Cancións de substitución. 5.5. Cancións-conto.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiros	44	0	44
Presentacións/exposicións	12	0	12
Sesión maxistral	15	22.5	37.5
Cartafol/dossier	8	10.5	18.5
Traballos e proxectos	3	18	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiros	Sesións de actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades *manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica da persoa docente ás actividades individuais e/ou *grupales que desenvolve o alumnado.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante a persoa docente e un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia. levará a cabo en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte da persoa docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e das bases teóricas necesarias para abordar o traballo práctico.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Obradoiros É unha actividade académica desenvolvida polo profesorado, de forma individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula) e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho). No transcurso dos talleres, dedicarase atención personalizada a aquelas persoas que o necesiten, tanto no marco da dinámica *grupala como de forma individual para paliar algunha carencia fundamental que poida entorpecer a integración da persoa estudante.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades *manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou *grupales que desenvolven os estudantes.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia. levará a cabo en grupo.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B8 B12	C45 C53 C54 C55 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Sesión maxistral	Exposición por parte da persoa docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e as bases teóricas para efectuar o traballo práctico posterior.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
Cartafol/dossier	Dossier-diario confeccionado polo alumnado de forma individual, recollendo as experiencias musicais vividas en cada sesión e o seu posterior comentario persoal.	20				

Traballos e proxectos	Entrega de todos os traballos, exercicios e actividades realizadas durante o curso	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B8	C45 C53 C54 C55 C56 C57	D1 D2 D5 D6 D7 D9 D12 D13 D15 D17 D19 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia regular ás sesións teóricas e prácticas será imprescindible para a superación da materia. Os prazos de entrega de cada un dos traballos solicitados pola persoa docente para contribuír á avaliación serán *improrrogables. Para superar a materia fai falta obter un 5 nas probas sinaladas. As competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo e, de non aprobarse entón, non se gardarán as notas para a seguinte convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

GIRÁLDEZ, A. (2007) "Contribuciones de la educación musical a la adquisición de las competencias básicas" en Eufonía, n.41, pp.37-48.

RUIZ, E. (2012) Expresión musical en educación infantil. Orientaciones didácticas. Madrid. CCS.

VV.AA. (2008) La música en la escuela infantil 0-6. Barcelona. Graó.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Agrupacións instrumentais para a escola/P02G110V01941

Técnica vocal e práctica coral/P02G110V01943